

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

**«МИЛЛИЙ ҒОЯ, МАЪНАВИЯТ АСОСЛАРИ ВА
ҲУҚУҚ ТАЪЛИМИ» КАФЕДРАСИ**

ТАЛАПОВ БАҲРИДДИН АЛИЖАНОВИЧ

**МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИ ЁЗИШ,
РАСМИЙЛАШТИРИШ ҲАМДА ҲИМОЯ
ҚИЛИШ**

(5А 111601 – Ижтимоий фанларни ўқитиш
методикаси(маънавият асослари)соҳадаги магистратура
мутахассисликлари учун)

УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

НАМАНГАН - 2019

**Магистрлик диссертациясини ёзиш, расмийлаштириш ҳамда ҳимоя қилиш. Услубий қўлланма (5А 111601 – Ижтимоий фанларни ўқитиш методикаси(маънавият асослари)соҳасидаги магистратура мутахассисликлари учун)
Талапов Б.А. - Наманган.:2019 й., 50 бет.**

Ушбу услубий қўлланма 5А 111601 – Ижтимоий фанларни ўқитиш методикаси(маънавият асослари)соҳасидаги мутахассисликлари учун мўлжалланган бўлиб, унда магистрантлар томонидан магистрлик диссертациясини ёзиш, расмийлаштириш ҳамда ҳимоя қилиш тартиби белгилаб берилган.

Услубий қўлланма Наманган Давлат университетнинг илмий-услубий Кенгаш мажлисида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия этилган. 2019 йил № -сон мажлис баёни.

НАМДУ 2019

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Олий мажлисининг биринчи чақириқ IX сессиясида 1997 йил 29 август қабул қилинган "Таълим тўғрисида"ги Қонуни, Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги "Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПҚ-3151-сонли ҳамда 2018 йил 5 июндаги "Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПҚ-3775-сон қарорларида белгиланганидек, бугун магистратура аниқ ихтисослик бўйича фундаментал ва амалий билим берадиган, бакалавриятдан кейин унинг негизида таълим муддати камида бир йил давом этадиган олий таълимдир. Магистратура олий таълимнинг иккинчи босқичини ифода этади. Магистр даражасига эга бўлган мутахассис бошланғич илмий ходимга хос кўникма, малакага эга бўлиши, илмий-тадқиқот ишларини олиб бора олиши, илмий ахборотларни қабул қилиш, қайта ишлаш бўйича замонавий технологияларни биладиган, чуқур билимли, юқори касбий мутахассислик маданият соҳиби бўлмоғи керак.

Магистрлик диссертациясининг асосий мақсади магистрларда илмий тадқиқот яратиш малакасини ҳосил қилишдан иборат. Магистрлар магистрлик диссертациясини ёзиш жараёнида ўқиш мобайнида олган билимларини умумлаштиришга, унинг натижаларини илмий равишда акс эттиришлари лозим. Магистрлик диссертацияси магистрларнинг дунёқарашлари, билим савиялари, илмий фикрларини ёзма нутқда саводли ифодалашларини тақозо этади. Магистрлик диссертациясида танланган мавзу бўйича муаммолар кўрсатилиб, унинг ечимлари таҳлил қилинган бўлиши керак. Шунинг учун барча магистрлар магистрлик диссертациясини

ёзишлари шарт.

Магистрлик диссертацияси илмий тадқиқот ишлари элементларини ўзлаштириш, фан соҳаси бўйича профессионал билим ва тайёргарликни ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлашга йўналтирилган мустақил илмий ишларидан бири ҳисобланади.

Магистрлик диссертацияси ёзиш жараёни магистрантларда илмий педагогик тафаккур негизи ҳамда ижодий қобилият ривожлантирилади. Магистрлик диссертациясини ёзишда магистрантлар мавжуд педагогик тажрибани умумлаштириш ва тизимлаштириш, илмий ва методик адабиётларни ўрганиш билан боғлиқ илмий ишларнинг малакасини ўзлаштириш, шунингдек, уларда ўрганилаётган илмий ва амалий маълумотларни таҳлил этиш ва танқидий баҳолаш қобилияти шакллантирилади.

Магистратурада таҳсил оловчи магистрантлар фанлар бўйича эгаллаган билим ва кўникмаларини, муайян мавзулар доирасида уларда шаклланган мустақил фикр мулоҳазаларини билдириш ҳамда танлаган мавзуси бўйича назарий жиҳатдан асосланган хулоса ва амалий таклифларини баён этиши мақсадида магистрлик диссертациясини ёзиши ва уни ҳимоя қилишлари белгиланган.

Олий таълимнинг магистратура мутахассисликларида таҳсил оловчи талабалар магистрлик диссертациясини ёзиши ва ҳимоя қилишидан асосий кўзланган мақсад қуйидагилардан иборатдир:

- танланган мавзунинг умумназарий асосларини чуқур тадқиқ этиш, шу мақсадда, илмий адабиётларни излаб топиш, улардаги зарурий маълумотларни жамлаган ҳолда маълумотлар базасини шакллантира олиш қобилиятини ривожлантириш;
- жамлаган маълумотлар базасини таҳлил этган ҳолда, илмий асосланган хулосаларни ишлаб чиқиш;
- мавзу юзасидан илғор хориж тажрибаларини ўрганиш, қиёсий таҳлил этиш ва илмий хулосаларни бериш;

- тадқиқот объектига тегишли назарий ва амалий маълумотларни умумлаштириш ҳамда уларни иқтисодий таҳлил усулларида фойдаланиш асосида тадқиқ этиш қобилиятини шакллантириш;

- таҳлил натижаларига асосланган ҳолда долзарб муаммоларни аниқлаш ва уларни бартараф этиш юзасидан магистрант томонидан илмий таклифлар бериш қобилиятини шакллантириш;

- магистрантда фан даражасига эга бўлиш учун тадқиқот олиб бориш жараёнига оид элементларни шакллантириш.

Магистратура мутахассисликларида таҳсил олувчи магистрантлар ўқиш давомида магистрлик диссертациясини тайёрлайди ва Давлат Аттестация Ҳайъати олдида ҳимоя қилади.

Мазкур услубий қўлланма Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йилдаги ID-190 сонли “Олий таълим тизимида магистратура фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” қарори билан тасдиқланган “Янги таҳрирдаги магистратура тўғрисида Низом” талабалари асосида тайёрланди.

Ушбу услубий қўлланма 5А 111601 – Ижтимоий фанларни ўқитиш методикаси (маънавият асослари)соҳасидаги магистратура мутахассисликлари учун мўлжалланган бўлиб, унда магистрлик диссертациясини тайёрлаш, расмийлаштириш ҳамда ҳимоя қилишни тартибга солишга хизмат қилади, деган умиддамиз.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Магистр мутахассислигининг мақоми

Мамлакатимизда амалга оширилаётган кадрлар тайёрлаш миллий моделининг ўзига хос хусусияти таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, уни ривожланган демократик давлатлар даражасида, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини яратишдир.

Ушбу миллий тизимга мувофиқ магистратура олий таълимнинг муайян мутахассислик бўйича иккинчи босқичи бўлиб, бакалаврият ёки махсус олий таълим негизида амалга оширилади.

Магистратура аниқ мутахассислик бўйича фундаментал ва амалий билим берадиган, бакалаврият негизида камида 1 йил давом этадиган олий таълимдир.

Магистратура таълим дастурини тугатган битирувчиларга якуний давлат аттестацияси натижаларига кўра таълим йўналишининг аниқ мутахассислиги бўйича "магистр" академик даражаси тўғрисидаги давлат томонидан тасдиқланган намунадаги диплом берилади.

"Магистратура тўғрисида низом"га биноан магистр:

- танланган мутахассислик бўйича мустақил илмий-тадқиқот, илмий-педагогик ва касбга доир фаолиятини юритиш;

- тайёргарлигига мувофиқ мутахассислик бўйича олий таълимдан кейин докторантурада таҳсил олиш;

- кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълимини олиш учун тайёрланади.

Магистрларни тайёрлаш олий таълимнинг муайян мутахассисликлар бўйича аккредитация қилинган, юқори малакали кадрлари ва замонавий тадқиқот базаларига эга бўлган таълим муассасаларида амалга оширилади.

Таълим жараёнида давлат таълим стандартларидан келиб чиққан ҳолда белгиланган маълум ихтисослик дастури бўйича олган билим асосида илмий-тадқиқот ҳамда илмий-педагогик фаолиятнинг мустақил иш кўникмаларига ҳамда эгаллаган ихтисослик ёки унга яқин ихтисослик бўйича кейинги

босқичлар учун илмий-тадқиқот иши олиб боришни таъминлаш кўзда тутилади.

Университет магистратура мутахассисликларида таҳсил оловчи талабаларнинг ҳар ўқув йилининг апрель-май ойларида талабалар фаолиятининг самарадорлиги мониторинги ўтказилади.

Мониторинг жараёнида талабалар фаолияти қуйидаги мезонлар асосида таҳлил этилади:

а) магистратуранинг 1-курсида:

- иш режанинг мавжудлиги ва унинг расмийлаштирилиши;
- иш режасидаги топшириқларнинг муддатида бажарилганлиги;
- талабанинг битта илмий мақола ёки тезис чоп этганлиги;
- талабанинг илмий семинарларда иштирок этиши;
- талабанинг фанларни ўзлаштириш даражаси.

б) магистратуранинг 2-курсида:

- иш режасидаги топшириқларнинг муддатида бажарилганлиги;
- магистратурада ўқиш муддати давомида камида 2 та илмий мақола ёки тезис чоп этганлиги;
- диссертацияларнинг дастлабки ҳимояси ўтказилган тақдирда диссертациянинг дастлабки ҳимоядан муваффақиятли ўтганлиги;
- ўқув режасидаги барча фанларни ўзлаштирганлиги.

Магистр академик даражасига эга бўлган мутахассис илмий-тадқиқот услубиёти, илмий ахборотларни қайта ишлаш ва сақлаш бўйича замонавий технологияларни биладиган чуқур билимли, юқори касбий кўникмага эга, ўткир зеҳнли шахс бўлмоғи зарур.

1.2. Магистрлик диссертацияларига қўйиладиган асосий талаблар

Диссертация талабанинг таълим дастурларини ўзлаштиришни яқунловчи ва ўқиш даврида эгаллаган назарий ва амалий билимлари асосида бажарган илмий-тадқиқот ишларининг натижаси ҳисобланади.

Магистрлик диссертациясини тайёрлаш жараёнида магистрант:

илмий изланишлар олиб бориши, касбий муаммоларни кўра олиши ва уларни ечишнинг умумий усуллари ва йўллари ўрганиши;

- ўқув-тадқиқот давомида олинган ахборотларни матн ёки хужжатларни муҳасаммантира олиши;

танланган мавзунинг долзарблигини асослаши;

соҳа бўйича мавжуд муаммоларни илмий жиҳатдан таҳлил қилиши;

мавжуд муаммоларни ҳал этиш услубларини кўриб чиқиши ва энг самаралисини аниқлаши;

энг самарали муқобил ечимни илмий жиҳатдан асослаб бериши;

илмий масала ечимининг натижалари бўйича хулосалар ва таклифларни шакллантириши ҳамда мафкура ва маънавият соҳасида, шунингдек ижтимоий фанларни ўқитишда қўллаш имкониятларини аниқлаши лозим.

Магистрлик диссертация ишининг мавзуси мутахассилик фани ривожланишининг замонавий даражасига ҳамда Наманган Давлат университети илмий-тадқиқот ишлари режаларига мос келиши керак. Магистрлик диссертацияси мавзуси долзарб ва магистрант танлаган мутахассислик бўйича аниқ илмий, илмий-амалий масалаларни ҳал қилишга қаратилган бўлиши керак.

Диссертация иши магистрантнинг ўқиган тилида (кафедра ёки магистратура бўлими тавсиясига мувофиқ хорижий тилларда ҳам) ёзилиши мумкин. Хорижий тилда бажарилган илмий ишга давлат тилида аннотация илова этилади ҳамда диссертация ҳимояси таржима билан ўтказилади.

Магистрлик диссертациясидаги келтирилган тадқиқот хулосалари ва тавсия қилинган таклифлар муаллиф томонидан назарий жиҳатдан тўлиқ асосланганлиги яққол кўринадиган даражада диссертация тақдим этилади.

Магистрант томонидан олиб борилган тадқиқотнинг илмий ва илмий-амалий даражаси таълим дастурига жавоб бериши шарт. Тадқиқот ишининг бажарилиши давомида магистрант мустақил равишда илмий-амалий изланиш олиб боришга лаёқатлилиги, ўрганилаётган тадқиқот объектидаги муаммоларни кўра олишга ўрганганлиги, шунингдек, ушбу муаммоларни ҳал этишнинг умумий усулларни ўзлаштирганидан далолат бериши лозим.

Хулоса қилиб айтганда, магистрлик диссертацияси магистрантнинг

илмий жиҳатдан етуклиги ҳамда танланган ихтисослиги бўйича чуқур касбий кўникмалари ва тайёргарликка эгалигини намоён қилиши зарур. Магистрлик диссертациясида ўрганиладиган масалаларнинг назарий жиҳатлари, аниқланган муаммоларини, қўйилган илмий ва амалий вазифаларни таҳлил қилиш ҳамда муаммоларни ҳал этишни кўзлаган ҳолда бир-бирига мантикий мос режа тузилади ва шу асосида ёзилади.

II. МАВЗУ ТАНЛАШ ВА МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯЛАРИНИ ТАЙЁРЛАШ

2.1. Мавзу танлаш ҳамда магистрлик диссертациясининг иш режасини тузиш ва тасдиқлатиш

Магистратура мутахассисликлари бўйича магистрлик диссертацияси ёзиш учун тавсия этиладиган мавзулар мутахассислик фанининг долзарб масалаларига бағишланган бўлиши, асосан тадқиқот олиб бориш имкониятлари инобатга олиниши лозимдир. Магистрлик диссертацияларининг мавзулари кафедранинг профессор-ўқитувчилари таркиби, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси илмий муассасалари, тармоқ илмий-тадқиқот муассасалари ходимлари томонидан шакллантирилади. Мавзуларни ишлаб чиқишда мамлакатимиз маънавий ва мафкуравий ҳаётида ҳамда ижтимоий фанларни ўқитиш борасида илмий изланишлар ва янгиликлари ва жаҳон миқёсида бу борада олиб борилаётган тадқиқотларни инобатга олиниши керак.

Магистрлик диссертациясининг мавзуси ҳар бир магистрант томонидан мутахассислик кафедраси томонидан тавсия этилган мавзулар рўйхатидан мустақил танлаб олинади. Бунда магистрант кафедра йиғилишида қатнашиб, танлаган мавзусининг долзарблиги ва тўпланган амалий тажрибаси, мавжуд муаммоларни аниқлай олганлигини исботлаб бериши зарур.

Кафедра томонидан тақдим этилган ва факультет ўқув-методик кенгашида муҳокама қилинган магистратура талабаларининг магистрлик диссертациялари мавзулари ва уларнинг илмий раҳбарлари(илмий мслаҳатчилари) ўқув ишлари бўйича проректор тақдимномасига асосан магистратура талабалари ўқиётган биринчи ўқув йилининг биринчи икки

ойи ичида университет ректорининг буйруғи билан тасдиқланади

Диссертацияларнинг мавзулари олий таълим муассасасида шартнома ва лойиҳалар бўйича олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишларининг бир қисми бўйича ҳам шакллантирилиши мумкин.

Диссертация мавзуси долзарб илмий-тадқиқот масалаларига ёки аниқ амалий вазифани ечишга бағишланган, шунингдек мутахассисликка мос бўлиши лозим.

Айрим ҳолларда, кафедра томонидан тавсия этилган мавзулар рўйхатидан ташқари ҳолатларда, магистрант ўзи танлаган тадқиқот мавзусини исботлаб берса, йиғилиш қарори билан рухсат берилади.

Диссертацияга илмий раҳбарлик олий таълим муассасаси профессори, фан доктори, доценти ёки фан номзоди, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказлар олимлари ҳамда бошқа ташкилотларнинг тажрибага эга бўлган юқори малакали мутахассис ва амалиётчилари томонидан амалга оширилади.

Диссертацияга талаба ўқиётган олий таълим муассасасидан бошқа ташкилотлардан илмий раҳбар тайинланган ҳолда, кафедра аъзоларидан бири кафедра мудирини томонидан мазкур талабага илмий маслаҳатчи этиб тайинланади.

Илмий маслаҳатчи диссертацияни белгиланган талаблар бўйича бажарилиши учун илмий раҳбар билан бир хилда масъул ҳисобланади.

Битта профессор ёки фан доктори бештагача, шунингдек битта доцент, фан номзоди, мутахассис ёки амалиётчи учтагача диссертацияга раҳбарлик қилиши мумкин.

Диссертацияларнинг мавзулари тасдиқлангандан ва илмий раҳбарлар тайинлангандан сўнг 1 ой муддатда улар ҳақидаги маълумот талабалар фамилияси, исми, отасининг исми ҳамда диссертация мавзулари қисқача мақсади ва вазифалари кўрсатилган ҳолда олий таълим муассасасининг расмий сайтида эълон қилинади.

Диссертация мавзуси ва илмий раҳбарнинг ўзгартирилиши талабанинг уларни ўзгартириш сабаблари асосланган ёзма аризаси асосида олий

университет ўқув-услугий кенгаши қарори билан амалга оширилади ва олий таълим муассасасининг ректори буйруғи билан янги диссертация мавзуси ва илмий раҳбар тайинланади.

Диссертация мавзусини ўзгартиришда илмий раҳбарнинг розилиги ҳисобга олинади.

Ўзгартирилган диссертация мавзуси ва илмий раҳбар тўғрисидаги маълумот 1 ҳафта муддатда талабалар фамилияси, исми, шарифи ҳамда диссертация мавзулари қисқача мақсади ва вазифалари кўрсатилган ҳолда олий таълим муассасасининг расмий сайтида эълон қилинади.

Тадқиқот мавзуси танлагач, магистрант илмий раҳбарнинг бевосита иштирокида диссертация ёзишнинг иш режасини ишлаб чиқади. Унда диссертация мавзусини танлашдан ҳимоягача бўлган босқичларда амалга оширилиши лозим бўлган ишлар ҳамда уларнинг муддатлари ўз аксини топади.

Магистратурада талабанинг шахсий календарь иш режаси (2-илова) асосида таълим олишига магистратура бўлими бошлиғи, тегишли факультет декани ва кафедра мудири ҳамда илмий раҳбар (илмий маслаҳатчи) масъул ҳисобланади.

Иш режа ўқув-услугий, илмий-тадқиқот, диссертацияни тайёрлаш, педагогик ва малакавий амалиёт фаолиятига оид таркибий қисмлардан иборат бўлади.

Илмий раҳбар билан биргаликда ишлаб чиқилган ва тегишли кафедрада тасдиқланган иш режа магистратура бўлими тавсияси асосида олий таълим муассасасининг ўқув ишлари бўйича проректори томонидан тасдиқланади.

Магистр иш режанинг бажарилиши бўйича ҳар ойда кафедра йиғилишида расмий ҳисобот беради. Бунда магистрлар ҳисоботини эшитиш жадвали тегишли кафедра томонидан ишлаб чиқилади ва магистратура бўлими билан келишган ҳолда тегишли факультет декани томонидан тасдиқланади.

Магистр илмий раҳбари иштирокида семестрлар якунида тегишли факультет кенгаши (ўқув-услугий кенгаш) ва магистратура бўлимига

диссертациянинг бажарилиш ҳолати, илмий, услубий мақолалар тайёрланиши, ўтказилган ижодий ишлар ва бошқалар ҳақида ёзма ҳисобот тақдим этади.

Магистр томонидан иш режасини тизимли равишда бузилиши ва магистр айби билан диссертациянинг ўз вақтида бажарилмаслиги ҳолатларида илмий раҳбар талабага илмий раҳбарлик қилишдан воз кечиши ва уни дастлабки ҳимояга тавсия этмаслиги мумкин.

Магистрантнинг илмий раҳбар билан маслаҳатлашувлари аввалдан белгиланган кунлар ва соатларда мунтазам равишда ўтказиб борилади. Маслаҳатлар вақтида магистрант томонидан диссертация иши режасининг бажарилиши кўриб чиқилади ва диссертация ишининг бориши муҳокама қилинади. Мазкур муҳокамаларнинг натижалари магистрантнинг вақтини тўғри тақсимлаш ва диссертацияни тайёрлаш ҳамда ёзишни тезлаштиришга йўналтирилиши керак.

Илмий раҳбарнинг мажбуриятларига қуйидагилар киради:

- тадқиқот мавзуси доирасида юзага келиши мумкин бўлган масалалар бўйича тизимли равишда ёрдам бериш мақсадида маслаҳат жадвалларини тузиш;
- тадқиқот усуллари танлашда иштирок этиш ва уларни тадқиқот ишида қўллашда магистратура талабасига кўмаклашиш;
- магистратура талабасининг белгиланган календарь иш режаси бўйича ишларнинг бажарилишинини ва магистрлик диссертацияси ўз вақтида тайёрланишини назорат қилиш;
- дастлабки ҳимоягача магистрлик диссертациясига ҳулоса бериш.

Хулоса қилиб айтганда, илмий раҳбар магистрантга илмий ва услубий ёрдам кўрсатиб туради. Ишнинг ниҳоясига етказилиши устидан мунтазам назорат олиб боради. Шунингдек, айрим ҳолларда маълум ўзгартиришлар киритади, у ёки бу қарорни қабул қилишининг мақсадга мувофиқлигини тасдиқлайди ҳамда ишнинг якунига етказилганлиги тўғрисида ҳулоса беради. Илмий тадқиқотнинг бажарилиши устидан доимий назорат қилиш кафедра мудирини томонидан амалга оширилади.

2.2. Магистрлик диссертациясининг таркибий тузилиши ва мазмуни

Магистрлик диссертацияси нафақат назарий аҳамияти, мавзусининг долзарблиги ва эришилган натижаларнинг амалиётга жорий этилиши, балки диссертациянинг услубий тайёргарлик даражаси ҳамда расмийлаштирилишига қараб баҳоланади. Магистрант диссертацияни ишини ёзиш жараёнида қўйилган бўлимларнинг ўзаро назарий, амалий ва мантиқан алоқадорлигини таъминлаши муҳимдир. Шу билан биргаликда маълумотларни жойлаштириш жараёнида мантиқий изчилликни таъминлаш тадқиқот ишининг илмий савияси ошишида муҳим ўринга эгадир. Диссертациянинг таркибий тузилишини тўғри белгилаш, унинг мақсад ва вазифаларини аниқ танлаш, шунингдек, диссертацияни тайёрлаш босқичларини изчиллик билан амалга ошириш, мазкур фаолиятнинг муваффақиятини таъминлайди. Диссертациянинг таркибий тузилишини мақсадга мувофиқ равишда ишлаб чиқилиши магистрантга изланишнинг олдида қўйилган мақсад ҳамда натижаларини тўғри ифодалаш, фикрларни баён этиш услублари ва диссертацияни тайёрлаш босқичларини ажратиш имконини беради. Маълумотларни бир тизимга солиш жараёнида бўлимларнинг бевосита алоқадорлиги, шунингдек, амалга оширилган таҳлил объектларининг ўзаро боғлиқлиги муҳимдир. Диссертациянинг маълумотлар базасини шакллантиришда танланган мавзу муаммолари бўйича бевосита тегишли манбалар, адабиётлар, даврий нашрлар ва статистик маълумотларни ўрганиш тавсия этилади. Чунки, мазкур ҳолат маълумотларни тизимлаштириш жараёнида қулайлик яратади.

Диссертациянинг таркибий тузилиши тўғри белгиланиши тадқиқотнинг бўлимлари, ўрганилаётган материаллар, хулосалар, тавсия ва изланишнинг якуний қисмлари мазмунининг мантиқий жиҳатдан ўзаро боғланишига имкон яратади.

Диссертация қуйидаги таркибий қисмлардан иборат бўлиши лозим:

- диссертациянинг титул варағи;
- икки тилдаги (ўқитиш тили ва инглиз тилида) диссертациянинг

қисқача аннотацияси;

мундарижа;

- кириш(2-4%);
- адабиётлар шарҳи(15-20%);
- асосий қисм(70-80%);
- хулоса(5-6%);

фойдаланилган адабиётлар рўйхати;

- иловалар (агар мавжуд бўлса).

Диссертациянинг титул varaғи, аннотацияси, мундарижаси ва фойдаланилган адабиётлар рўйхатининг намунавий шакли 3-5-иловаларда келтирилган.

Магистрант тайёрланган диссертацияда илмий-амалий манбаларни матн ва кўргазмали шаклда келтириш орқали у ёки бу муаммонинг ечими ҳамда назарий таклифларни илмий-амалий аҳамиятини асослайди. Диссертацияда келтирилган матн ва кўргазмали материал мазмунининг моҳияти ҳамда ҳажми танланган мавзунинг мутахассислигига мослиги «Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими» кафедраси томонидан аниқланади ва бу ҳақда йиғилиш баённомасидан кўчирма берилади.

Магистрант томонидан танланган диссертация мавзуси бўйича ўқув-услугий ва илмий адабиётлар, меъёрий ҳуқуқий ҳужжатларни ўрганади ҳамда мавзу доирасида маълумотлар базасини шакллантиради. Ушбу жараёнда магистрантга танланган мавзу объектига тегишли дарслик, ўқув қўлланмалар, илмий монография ва мақолалар, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар билан яқиндан танишиш тавсия қилинади. Маълумотлар базасини шакллантириш жараёнида ўрганиладиган материалларни қуйидагича гуруҳлаш мумкин:

1. Ўзбекистон Республикасининг Қонунлари, Президент Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари;
2. Президент Ш.М. Мирзиёевнинг асарлари ва рисоалари;
3. Ўзбекистон Республикаси давлат бошқаруви органларининг меъёрий ҳужжатлари;
4. Дарслик, монография, ўқув ва услубий қўлланмалар;

5. Мавзуга оид журнал ва газеталарда чоп этилган мақолалар;
6. Интернет саҳифаларидаги расмий маълумотлар.

Магистрант томонидан шакллантирилган маълумотлар базаси таҳлил қилинади ҳамда диссертацияни ёзиш давомида фойдаланиладиган қисми алоҳида ажратиб олинади. Магистрантнинг мавзуни қанчалик чуқур ёритиши ва мазмунини бойитиши ўзи танлаган мавзуси бўйича маълумот манбаларидан хабардорлик даражасига бевосита боғлиқ.

Диссертация бўйича маълумотлар базасини шакллантириш жараёнида магистрантнинг адабиётлар билан ишлаш, зарурий маълумотларни ўзлаштириш бўйича кўникмалари янада мустаҳкамланади. Мазкур жараёнда магистрант мавзуга оид маълумотларни излаш, уларни ўрганиш ва ҳар бир маълумот бўйича шахсий мулоҳазаларини бериши истикболда бажариладиган илмий ишларни тайёрлашда ёрдам беради.

Магистрант адабиётларда келтирилган маълумотларни чуқур таҳлил қила олиши, бевосита мавзу объектига тегишли бўлганини олиши, илмий асослаши ҳамда фикр мулоҳазаларини тақдим этиши мақсадга мувофиқдир. Шунини алоҳида таъкидлаш жоизки, адабиётлардан олинган фикрлар ва маълумотларнинг манбаси диссертацияда тўлиқ, белгиланган талабларга асосан келтирилиши лозим. Тўпланган барча илмий-назарий манбалар ўрганилиб, диссертациянинг I боби (назарий қисми)да илмий мушоҳада шаклида келтирилиши ишнинг яна мазмунли бажаришга имкон яратади.

Титул варағи бажарилган диссертациянинг биринчи бети ҳисобланади ва белгиланган қатъий намуна асосида расмийлаштирилади (4-илова). Диссертациянинг иккинчи бети мундарижа ҳисобланади. Унда диссертациянинг таркибий тузилишидаги боблар, параграфлар ва барча бошқа қисмлар ва уларнинг саҳифа рақамлари кўрсатилади. Бунда мундарижадаги сарлавҳаларнинг асосий матндаги сарлавҳалар билан бир хиллиги қатъий таъминланиши шарт.

Диссертациянинг кириш қисми - ишининг бошланғич қисми бўлиб, ишнинг асосий маъносини қисқача баён қилиш ва мавзу долзарблигини асослаш учун хизмат қилади. Диссертациянинг **кириш қисмида** мавзунинг

долзарблигини асословчи мулоҳаза, таҳлиллар, диссертацияни ёзиш жараёнида тадқиқ этиладиган муаммолар, тадқиқотнинг мақсади ва вазифалари, изланиш объекти ҳамда унинг амалий аҳамияти акс эттирилади.

Диссертациянинг кириш қисми қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

- диссертация мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги;
- тадқиқот объекти ва предметининг белгиланиши;
- тадқиқот мақсади ва вазифалари;
- тадқиқотнинг асосий масалалари ва фаразлари;
- мавзу бўйича қисқача адабиётлар таҳлили;
- тадқиқотда қўлланилган услубларнинг қисқача тавсифи;
- тадқиқот натижаларининг назарий ва амалий аҳамияти;
- тадқиқотнинг илмий янгилиги;
- диссертация таркибининг қисқача тавсифи.

Диссертациянинг асосий қисми камида 3 бобдан иборат бўлиб, бунда тадқиқот масалалари тўлиқ ёритилиши лозим.

Асосий қисмнинг боблари ҳажм жиҳатидан ўзаро мутаносиб бўлиши ва қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

- тадқиқот мавзуси бўйича бошқа манбаларда келтирилган назарий, амалий ва эмпирик тадқиқотлар натижаларининг танқидий таҳлилини;
- талаба томонидан олиб борилган таҳлилий ишларнинг тавсифи, тадқиқот олиб боришда қўлланилган услублар ҳамда тадқиқот воситаларининг баёнини;
- диссертацияда талабанинг таълим, фан, маданият, маънавият, ижтимоий ёки бошқа соҳаларнинг долзарб муаммоларини ҳал этишга қўшган шахсий ҳиссасини;
- тадқиқот натижалари ва уларнинг муҳокамасини.

Шунингдек, магистрлик диссертациясида ҳар бир бобдан сўнг мазкур боб тадқиқотлари юзасидан илмий хулосалар шакллантирилиши лозим.

Диссертациянинг хулоса қисмида барча қисмларда баён этилган тадқиқот натижаларининг илмий ва амалий аҳамияти, тадқиқот муаммосининг ечими кўрсатилиши лозим. Ушбу қисм 4 бетдан ошмаслиги керак.

Диссертациянинг илова қисмига унинг мазмун моҳиятини тушуниш учун зарур бўлмаган, қўшимча сифатида қаралувчи маълумотлар киритилади. Бунда илованинг ҳажми диссертация умумий ҳажмининг 1/3 қисмидан ошмаслиги лозим.

Диссертацияда талабалар профессионал этика қоидаларини бузилишига (плагиат, маълумотларни сохталаштириш ҳамда ёлғон цитата келтириш) йўл қўймасликлари лозим.

-Диссертациянинг **биринчи боби** танланган мавзунинг назарий жиҳатлари илмий мушоҳада асосида ёритилади. Тадқиқот олиб борилаётган объектнинг қисқача тавсифи келтирилади.

Иккинчи ва учинчи бобларида ўрганилаётган мавзунинг асосий назарий жиҳатлари, соҳадаги муаммолар таҳлил қилинади, ҳамда мавжуд муаммоларни бартараф қилишга йўналтирилган таклиф ва тавсиялар асосланилиши зарур. Тадқиқот жараёнида таҳлил қилинган маълумотлар магистрантга ечимини кутаётган муаммо ва масалаларни аниқлаш ҳамда умумий хулоса чиқариш имкониятини яратади.

Хулоса қисмида магистрант диссертациянинг асосий қисмида келтирилган назарий исботлар ва қарорларнинг энг муҳим аҳамиятга эгаларини ёритади. Диссертациянинг мазмуни ва матнида ёзилган таклиф ҳамда тавсияларни хулосага олиб чиқиши керак. Шунинг таркибида бўлмаган ёки мавзуга алоқаси бўлмаган нарсаларни ёзиш мақсадга мувофиқ эмас.

Магистрлик диссертацияси мазмунига кўра қуйидаги масалаларни қамраб олиши керак:

-танланган мавзунинг умумназарий аҳамияти, долзарблиги ва уни амалиётга қўллаш;

-мавзуга доир долзарб муаммолар, уларнинг мавзуга оид й адабиётларда ифодаланиши ва илмий тадқиқот натижалари орқали амалий ҳал қилиш йўллари бериш;

-тадқиқот объектларидаги мавжуд ҳолатларни таҳлил этиш, баҳолаш ва таҳлил натижалари юзасидан илмий хулосаларни шакллантириш;

- тадқиқот юзасидан шакллантирилган илмий таклиф ва амалий

тавсияларни илмий жиҳатдан асослаш.

III. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШГА ҚЎЙИЛАДИГАН АСОСИЙ ТАЛАБЛАР

Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблардан бири уни белгиланган қоидалар асосида тўғри расмийлаштириш ҳисобланади. Чунки ишни тўғри расмийлаштириш унинг сифатини оширибгина қолмай, балки муваффақиятликни ҳам таъминлайди. Магистрлик диссертацияси мустақил илмий иш бўлгани сабабли, уни ёзиш ва расмийлаштириш жараёни фан даражаси олиш учун тадқиқот ишини ёзиш қоидаларига мос келиши керак.

Диссертациянинг тузилмаси мавзунинг мазмунини тўлиқ ёритишга қаратилиши керак. Матнда кетма-кетлик бузилмаслиги керак, изчиликка риоя қилиниши шарт. Матнда янги фикрни ифодаландиган жумлалар абзацдан ёзилади. Тугатилмаган қисмлар бошқа бетларга ўтказилмайди. Агар бирор манбалардан мисоллар келтирилса, албатта улар манбадан олганлиги саҳифанинг энг пастидида чизик тагида сатр бошидан ёзилади. (изоҳлар). Агар бир нечта манба келтирилса, изоҳлар тартиб рақами билан кўрсатилади.

Магистрант диссертацияни ёзишда, энг аввало асосий эътиборни тадқиқот ишининг таркибий тузилишида мавзунинг мазмун-моҳияти ва мақсадини ёритишга қаратиши лозим. Бунда, диссертация боболарининг ўзаро мантикий изчиллигини бузадиган, тадқиқотнинг объектига бевосита тааллуқли бўлмаган маълумотларни киритмаслик лозим. Баъзи ҳолатларда тадқиқот ишида йирик ҳажмдаги ҳужжат ёки статистик маълумотлардан фойдаланишга тўғри келади, ушбу ҳолатда мазкур маълумотларни илова шаклида бериш тавсия этилади. Чунки, иловалар тадқиқот ишининг белгиланган ҳажмига кирмайди.

Диссертацияда янги фикрларни ифодаладиган жумлаларни хат бошидан ёзиш лозим. Диссертация матнида хорижий тилдаги сўзлар, атамалар, хусусан, корпорациялар, банклар, рейтинг агентликлари, халқаро ташкилотлар ва бошқаларнинг номлари киритилса, уларни асл ҳолатида тўлалигича ёзиш лозим.

Диссертация боблари ва параграфларининг номланиши бош ҳарф билан ёзилади. Диссертация боблари рим рақами билан параграфлари эса араб рақамлари билан белгиланади. Масалан, I, II, III-боб, 1.1, 1.2, 2.1, 2.2-параграф кўринишида. Асосий қисм ичидаги боблар ва параграфлар сарлавҳаларини ёзишда бўғин кўчиришга рухсат берилмайди ҳамда сарлавҳа охирида нукта қўйилмайди. Диссертациянинг ҳар бир боби янги бетдан ёзилади. Диссертациянинг боблари ва параграфларининг номи алоҳида, асосий матндан ажратиб ёзилиши керак.

Кириш, хулоса ва фойдаланилган адабиётлар рўйхати бошланишида рақам қўйилмайди. Кириш, хулоса ва фойдаланилган адабиётлар рўйхати бир хилда, варақнинг юқори қисмининг ўртасига ёзиш тавсия этилади.

Диссертация қоида тариқасида, стандарт варақда 1,5 қатор оралиғида ёзилиши лозим, ҳар бир бет хошияси: юқоридан, пастдан ва ўнгдан 2 см, чапдан 3 см бўлиши, хатбоши беш ёки олти белгига тенг ва бир хилда бўлиши лозим (6-илова).

Диссертация матнини компьютер воситасида босиб чиқаришда «Times Roman» 14 ўлчамли шрифтидан фойдаланиш тавсия қилинади.

Диссертациянинг ҳажми титул варақ, мундарижа, адабиётлар рўйхати ва иловалардан ташқари 80 бетдан ошмаслиги лозим.

Диссертация талаба ўқиган тилда (кафедра ёки магистратура бўлими тавсиясига мувофиқ чет тилда ҳам) ёзилиши мумкин. Чет тилда бажарилган диссертацияга давлат тилида аннотация илова этилади ҳамда дастлабки ва расмий ҳимоялар таржима билан ўтказилади.

Магистратура мутахассислиги хусусиятидан келиб чиққан ҳолда диссертация таркибий қисмларининг мазмуни ва ҳажми ўзгартирилиши ва кенгайтирилиши мумкин.

Диссертациянинг **титул варағини** «Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими» кафедрасида қабул қилинган намунага мос равишда расмийлаштириш талаб этилади (4-илова).

Магистрлик диссертациясига ички ва ташқи ҳамда илмий раҳбар тақризи талаб этилади. Тақризларда қуйидагилар ёритилиши лозим: **Илмий раҳбар тақризида:**

- а) диссертация мавзусининг долзарблиги;
- б) диссертация мавзусининг тадқиқот объекти билан боғлиқлик даражаси;
- в) белгиланган мақсад ва вазифалар қай даражада ёритилганлиги;
- г) тадқиқотнинг илмий янгилиги;
- д) тадқиқот натижаларининг илмий асосланганлиги;
- е) изланиш натижаларидаги хулоса ва таклифларнинг сифати;
- з) магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаб ва ихтисосликка мослигини акс эттириш зарур.

Ички ва ташқи тақризларда:

- а) мавзунинг долзарблиги;
- б) диссертациянинг илмий янгилиги ва илмий-амалий натижаларининг асосланганлиги;
- в) тадқиқотнинг амалий аҳамияти;
- г) тадқиқотнинг мазмуни ҳамда тугалланганлик даражаси;
- д) маълумотлар ва матнни баён этиш тили ҳамда услуби;
- е) тадқиқотнинг илмий-амалий қиймати;
- з) диссертациянинг магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаблар ва ихтисослик йўналишига мослиги ёритилиши керак.

Ички ва ташқи тақризчиларни олий таълим муассасасининг тегишли кафедраси тавсия этади ва уларнинг рўйхати олий таълим муассасасининг илмий ишлар бўйича проректори томонидан тасдиқланади.

Тақризчилар вазифаларига қуйидагилар киради:

- тақриз ёзиш учун унга тақдим этилган диссертацияда профессионал этика қоидаларининг бузилиш ҳолатларини (плагиат, маълумотларни сохталаштириш ҳамда ёлғон цитата келтириш) аниқлаш ва диссертациянинг долзарблиги, илмийлиги ва яқунланганлиги ҳақида хулосалар бериш;
- белгиланган дастлабки ҳимоя санасидан камида 3 кун олдин диссертацияга ёзма тақриз бериш.

Тақризчи диссертацияда талаба томонидан профессионал этика қоидалари бузилганлигини (плагиат, маълумотларни сохталаштириш ҳамда ёлғон цитата келтириш) аниқлаган тақдирда, мазкур қоида бузилишларини қисқа муддатда тузатиш имконияти мавжуд бўлмаса, мазкур диссертацияни

дастлабки ҳимояга тавсия этмаслик ҳақида тақриз беради.

Диссертация матнидаги манбаларга ҳавола (сноска)ларни сатр ости эслатмаларида келтириш лозим. Ҳаволалар (сноска) саҳифанинг энг пастки қисмига чизик тортиб, сатр бошидан 10 шрифтда ёзилади. Ҳаволалар ҳар бир бетда араб рақамида кетма-кет тартиб билан келтирилиши лозим. Ҳаволаларнинг матндаги рақам белгиси агар ҳавола айрим сўзгагина тегишли бўлса, бевосита шу сўздан кейинги, агар бутун гапга тегишли бўлса, гап охирида кўрсатилади.

Диссертацияда магистрант қуйидаги ҳолатларда ҳавола келтириши лозим:

- давлат арбоблари, олимлар ва мутахассислар фикрларидан иқтибос келтирилганда;
- диссертацияда фойдаланилган кўрсаткичларга иқтибос келтирилганда;
- адабиётлардан ва бошқа манбалардан иқтибос келтирилганда;
- хорижий адабиётлар ва бирламчи манбалар бўйича иқтибос келтирилганда;
- статистик маълумотлар ва тўпламлардан иқтибос келтирилганда;
- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлардан иқтибос келтирилганда;
- расмий интернет сайтларидан иқтибос келтирилганда ва бошқа ҳолатларда.

Шунингдек, диссертацияда маълумотлар илова қилиниш зарурияти туғилса, уларни диссертациянинг охирига жойлаштириш лозим. Ҳар бир илова янги бетнинг ўнг юқори бурчагида "Илова" сўзи билан бошланади. Агар диссертацияда биттадан кўп иловалар мавжуд бўлса, у ҳолда уларни кетма-кет тарзда араб рақамлари билан рақамлаш лозим. Масалан, "1-илова", "2-илова" ва ҳ.к.

IV. ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ

Магистрлик диссертациясининг якунида магистрант томонидан фойдаланилган адабиётлар рўйхати кўрсатилади. Фойдаланилган адабиётлар

рўйхати қисмида ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар, дарслик, ўқув қўлланма, услубий қўлланма, журналлар ва интернет сайтлари акс эттирилади. Бунда адабиётларнинг тўлиқ маълумот кўрсаткичлари (нашриёт номи ва йили, ҳ.к.) келтирилиши лозим.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

I. Ўзбекистон Республикаси қонунлари.

II. Ўзбекистон Республикаси Президент фармонлари ва қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари.

III. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг асарлари

IV. Асосий адабиётлар

V. Қўшимча адабиётлар

VI. Даврий нашрлар, статистик тўпламлар ва ҳисоботлар

VII. Интернет сайтлари

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати боблар бўйича келтирилади ва ундаги келтирилган манбалар бобдан бобга ўтишда кетма-кетлигини йўқотмаган ҳолда рақамланади.

Адабиётлар қуйидаги тарзда расмийлаштирилади:

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси.-Т.: Ўзбекистон, 2003.- 32 б.
- 2."Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида" (янги таҳрири). Ўзбекистон Республикасининг қонуни -Т.: Адолат, 1998. - 31 б.
- 3."Давлат тили ҳақида"ги (янги таҳрири). Ўзбекистон Республикасининг қонуни.-Т.: Ўзбекистон, 1997.- 22 б.

Ўзбекистон Республикаси Президент фармонлари ва қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари.

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли // Ҳалқ сўзи. – 2017 йил, 22 апрель.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг асарлари

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.:Ўзбекистон, 2016.-56 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан қурамиз. Т.: Ўзбекистон, 20____ -484 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: 20____. 28 б.

Дарслик ва ўқув қўлланмалар:

- 2.20. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. – Т.: Ўзбекистон, 2001. – 80 б.

Илмий журналлардаги мақолалар:

1. Муллажонов Ф.М. Ўзбекистон банк тизими барқарор ривожланиш йўлида // Бозор, пул ва кредит - Тошкент, 2009. - №8 - Б. 6-10.

Интернет сайтлари қуйидаги тартибда келтирилади:

Elektron ta'lim resurslari:

1. Xalq so'zi gazetasi – www.infoXS.Uz
2. Turkiston gazetasi – www.turkistonsarkor.uz
3. Ma'rifat jurnali – www.ma'rifat-inform.uz
4. Jamiyat va boshqaruv jurnali – www.rzultacademyfreenet.uz
5. Moziydan sado jurnali – www.moziy.dostlink.net
6. Tashqi ishlar vazirligi – www.mfa.uz
7. Ziyonet – www.ziyonet.uz

V. ДИССЕРТАЦИЯДА КЕЛТИРИЛГАН ЖАДВАЛЛАР ВА ЧИЗМАЛАРНИНГ РАСМИЙЛАШТИРИЛИШ ТАРТИБИ

Магистрант диссертацияда таҳлилий маълумотларни жадвал, расм ва чизмалар кўринишида ифодалаши лозим. Бу ҳолат, ўз навбатида диссертациянинг илмий салоҳияти ошишига хизмат қилади. Диссертацияда келтирилган жадвал, расм ва чизмалар муайян тартибда расмийлаштирилиши талаб этилади.

Диссертацияда келтирилган жадваллар тартиб билан рақамланиши

зарур. Жадвалнинг рақами унинг тепа қисмида ўнг томонида қайд қилиниши керак. Жадвалнинг номи ҳам унинг юқори қисмида, ўртага жойлаштирилган ҳолатда акс эттирилиши лозим. Жадвалдаги кўрсаткичлар битта ўлчовда ифодаланадиган бўлса, жумладан, млн. сўм., млрд. сўм., минг тонна., ва бошқалар каби ўлчов бирликлари жадвалнинг тепа қисми, ўнг томонида, сарлавҳадан пастда кўрсатилади.

Жадвалдаги ҳар бир кўрсаткич муайян тартиб бўйича баён қилиниши лозим. Кўрсаткичларни ифодаловчи рақамлар жадвал устунларида бирлик, ўнлик ва ҳоказолар кетма-кетлигида ёзилиши талаб этилади.

VI. DISSERTACIYANI DASTLABKI VA RASMIY ҲИМОЯ ҚИЛИШ

Диссертация расмий ҳимоя санасидан камида 1 ой олдин дастлабки ҳимоядан ўтказилиши лозим.

Талабалар кафедра томонидан тузилган комиссия ва илмий раҳбар (илмий маслаҳатчи) иштирокида дастлабки ҳимоядан ўтади.

Дастлабки ҳимояга киргунга қадар талаба диссертация мавзусига доир камида 2 та илмий мақола ёки тезисга, ички ва ташқи ҳамда илмий раҳбар тақризига эга бўлиши талаб этилади.

Талабаларнинг илмий фаолияти билан боғлиқ изланиш натижалари илмий нашрларда ва таълим муассасаларининг расмий сайтларида чоп этилиши мумкин.

Дастлабки ҳимояга бошқа кафедралар ва олий таълим муассасаларидан мутахассисларни таклиф этиш мумкин. Дастлабки ҳимоя натижалари баённома билан расмийлаштирилади.

Талаба томонидан диссертация дастлабки ҳимоя санасига қадар кафедрага босма муқоваланган ҳамда электрон шаклда тақдим этилиши лозим.

Дастлабки ҳимоядан ўтмаган, шунингдек узрсиз сабабларга кўра расмий ҳимояга тақдим этиш муддати ва тартиби бузилган диссертациялар расмий ҳимоя қилишга рухсат этилмайди. Бунда узрли сабаблар деб талабанинг касаллиги (касаллик варақаси мавжуд бўлган ҳолда) ёки ўзига боғлиқ бўлмаган бошқа сабабларга мувофиқ олий таълим муассасасига

келиш имконияти чекланган ҳолатлар тушинилади.

Дастлабки ҳимоядан кейин 1 ҳафта муддатда ҳимоядан ўтган диссертациянинг талаба фамилияси, исми, отасининг исми ҳамда илмий раҳбари, мутахассислиги кўрсатилган ҳолда аннотацияси олий таълим муассасасининг расмий сайтида эълон қилинади. Диссертациянинг аннотацияси танланган мавзунинг долзарблигини, тадқиқотнинг мақсади ва вазифасини, объекти ва предметини ҳамда тадқиқот босқичларининг қисқача тавсифи ва методологик асосларини ўз ичига олиши керак. Аннотация ҳажми 200 сўздан ошмаслиги лозим.

Диссертацияларнинг расмий ҳимоя санаси олий таълим муассасаси ректори буйруғи билан тасдиқланган жадвалга мувофиқ белгиланади.

Диссертация расмий ҳимояга тақдим этилганидан кейин унга ўзгартириш ва қўшимчалар киритишга рухсат этилмайди.

Таркиби тасарруфида олий таълим муассасаси бўлган вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар билан келишилган ҳолда магистратура мутахассисликлари бўйича шакллантириладиган ва Вазирлик томонидан тасдиқланадиган Магистрлик диссертацияларни ҳимоя қилиш комиссиялар томонидан диссертациянинг расмий ҳимояси ўтказилади.

Расмий ҳимоя натижалари Комиссия раиси томонидан тасдиқланадиган баённома билан расмийлаштирилади.

Диссертациянинг расмий ҳимояси қуйидагиларни ўз ичига олади:

- талабанинг тақдимотини;
- талабанинг Комиссия аъзоларини саволларига берган жавобларини;
- Комиссия аъзоларининг диссертация бўйича шарҳларини;
- Комиссия аъзолари томонидан диссертацияга берилган тавсия ва эътирозларга талабанинг билдирган фикрларини.

Комиссияси олдида сўзланадиган нутқ матни магистрант томонидан тайёрланади. Ушбу матн нафақат илмий ишнинг сифатини, балки магистрантнинг ўз устида қандай ишлаганлик даражасини ҳам билдиради.

VII. ДИССЕРТАЦИЯ ҲИМОЯСИ УЧУН ТАҚДИМОТ ТАЙЁРЛАШ ВА ҲИМОЯНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

Диссертация ҳимояси учун магистрант томонидан тақдимот тайёрланиши лозим. Мазкур тақдимотда диссертацияда эришилган асосий натижаларни акс эттириш лозим.

Талабанинг диссертация тақдимоти 20 дақиқадан ошмаган ҳолда электрон шаклдаги материаллар билан бойитилиши лозим.

Талабанинг диссертация тақдимотида қуйидаги масалалар ёритиб берилиши лозим:

- диссертация мавзусининг долзарблиги;
- диссертациянинг мақсад ва вазифалари;
- диссертация таркиби;
- тадқиқотнинг назарий пойдевори, яъни манбаларни танқидий кўриб чиқиш натижасида ҳосил бўлган ва диссертациянинг асосий қисмини ташкил этувчи тизимлаштирилган назарий билимлар;
- тадқиқотнинг методологик асосининг тавсифи;
- тадқиқот олиб борилишига доир фаразлар ва чекловчи шарт-шароитлар;
- талаба томонидан диссертацияни бажариш давомида олинган асосий натижалар ва уларнинг диссертация мавзусига тўғри келиши, ишончлилиги ва қўлланилиш соҳаси;
- талаба томонидан олинган натижаларнинг назарий ва амалий аҳамияти;
- тадқиқот натижаларини ривожлантириш истиқболлари.

Талабадан тақдимотда ўрганилган муаммога тегишли масалаларни илгари суриш ва уларни ҳал этиш, умумий тенденциялар ва муайян ҳолатларни тизимли равишда ўрганиш, ҳодисаларни тадқиқ этиш, таҳлил қилиш ва прогнозлашнинг методик услубларини билиши ва қўллай олишини намоён этиши талаб этилади.

Магистрант ўз нутқини тайёрлашда, ўзаро мантикий боғланган, мазмунан алоҳида уч қисмга бўлиб ёзади. Тайёрланган нутқ матнининг биринчи қисмида мавзунинг долзарблиги, илмий муаммолари, тадқиқот олиб

боришда қўйилган мақсади ва вазифалари кўрсатилади.

Нутқнинг иккинчи қисми матннинг асосий салмоғини ташкил этади. Унда магистрант эришган натижаларга катта эътиборини қаратиш ва амалдаги ҳолатлар билан қиёсий таққослаб, уларга танқидий нуқтаи-назар билан ёндашиши зарур.

Нутқ матннинг якуний қисмида диссертациянинг хулоса қисмидаги таклиф ва тавсияларни келтириш, ундан чиқарилган хулосалар билан якунланади. Бу ерда асосий таклиф ва тавсияларни кўрсатиб ўтиш мақсадга мувофиқдир.

Ҳимоя вақтида магистрант Power Point дастурида тайёрланган тақдимот асосида ўз маърузасини, таклиф ва тавсияларни асослаб бериши лозим.

Магистрант маъруза матнини тайёрлаш билан бир вақтда тақризчиларнинг барча саволларига, тақризда кўрсатилган таклиф ва мулоҳазаларига ёзма жавоб тайёрлаб қўйиши талаб этилади. Бу савол-жавоблар учун ажратилган вақтдан унумли фойдаланишга ёрдам беради. Ушбу жавоблар аниқ ва тўлиқ исботланган бўлиши лозим.

Магистрлик диссертацияси ҳимояси илмий мунозара характерига эга бўлиб, очиқ тарзда, ўта талабчанлик ва қатъият билан илмий баҳс ва мулоқот одобига риоя қилган ҳолда ўтказилади.

Ҳимоя комиссиясининг йиғилишига раислик қилувчи диссертациянинг ҳимояси ҳақида эълон қилгач, мавзунинг номи, муаллифнинг исми-шарифи, бошқа зарурий ҳужжатларнинг мавжудлиги тўғрисида тавсиф беради.

Шундан сўнг, магистрантнинг илмий раҳбарига сўз берилади. Айрим ҳолларда илмий раҳбар ҳимояда иштирок эта олмаса, унинг тақризи ўқиб эшиттирилади. Сўнгра илмий тадқиқотнинг асосий натижаларини баён қилиш учун сўз магистрантга берилади.

Магистрант ҳимоя комиссияси аъзолари ва йиғилишда иштирок этаётганларнинг диққат-эътиборини асосан ўтказилган тадқиқотнинг якуний натижалари, шахсан ўзи томонидан ишлаб чиқилган янги назарий ва амалий натижаларга қаратиши зарур.

Магистрант маърузасидан сўнг раислик қилувчи расмий

тақризчиларнинг бажарилган диссертацияга берган тақризларини ўқиб эшиттиради ҳамда тақризда кўрсатилган таклиф ва мулоҳазаларга ўз муносабатини билдириш, саволларга жавоб бериш учун магистрантга сўз беради. Шундан сўнг фақат ҳимоя комиссияси аъзолари ва университет магистрантлари иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган муҳокама ва илмий мунозара бошланади. Ҳимоя комиссияси аъзолари магистрантга оғзаки тарзда саволлар берадилар. Саволга жавоб беришдан олдин магистрантдан диққат билан эшитиш ва ёзиб олиш талаб этилади. Жавоблар мантиқан қисқа ва аниқ, исботи билан берилиши лозим.

Расмий ҳимояда Комиссиянинг ҳар бир аъзоси талабани қуйидаги мезонлар асосида баҳолайди:

- диссертация мавзусининг долзарблиги, ундаги масалаларнинг аниқлиги ҳамда уларнинг мавзуга алоқадорлиги;
- диссертация мавзусини очиб беришда ҳамда ундаги масалаларни ҳал қилишда талабанинг мустақил ёндашуви;
- диссертацияни ёритишда фойдаланилган илмий адабиётлар, илмий нашрлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, статистик маълумотлар, шунингдек чет тилдаги манбаларни танқидий таҳлилининг тўлиқлиги ва чуқурлиги;
- диссертациянинг мақсади, ундаги масалалар ва фаразларни шакллантиришда назарий ёндашувларнинг ишлатилиш даражаси;
- диссертациядаги масалаларни ҳал қилишда сифат ва миқдорий тадқиқот усулларида фойдаланишнинг асосланганлиги ҳамда фойдаланилган тадқиқот усуллари имкониятлари ва чегараларининг танқидий таҳлили;
- талаба томонидан йиғилган ва шакллантирилган бирламчи ҳамда иккиламчи маълумотларнинг ҳажми ва янгилик даражаси, уларнинг диссертациядаги масалаларга мослигининг асосланиши, уларни тўплаш усуллариининг танқидий таҳлили;
- талаба томонидан тўпланган ва шакллантирилган маълумотлар асосида олинган натижаларнинг диссертацияга мослиги, ишончлилиги ва қўлланилиш соҳаларининг мавжудлиги;
- олинган натижалар асосида ишлаб чиқилган тавсияларни

диссертациянинг назарий қисмига алоқадорлиги ҳамда мақсад ва вазифаларига мослиги;

- диссертациянинг илмий янгилик даражаси ва унинг натижаларини маҳаллий ҳамда халқаро амалиётдаги аҳамияти;
- тадқиқот натижаларини ривожлантириш истиқболларини талабанинг моҳиятан тушуниб етганлиги;
- диссертация ёзилишида назарий ва амалий қисмларининг ўзаро мантиқий боғлиқлиги ва тизимлилиги.

Расмий ҳимояда Комиссия аъзолари томонидан талабанинг илмий мунозара олиб бориши ҳамда аудитория билан ишлаш маданияти даражаси ҳам ҳисобга олинади.

Илмий раҳбар ва тақризчиларнинг тақризларидаги, шунингдек Комиссия ҳар бир аъзосининг юқорида қайд этилган мезонларга кўра қўйган баҳолари умумлаштирилган ҳолда диссертацияга якуний баҳо қўйилади.

Диссертация расмий ҳимояга қўйилмаган ёки унга қоникарсиз баҳо қўйилган тақдирда талаба уни тайёрлаш ва ҳимоя қилиш тартиб қоидаларига риоя қилган ҳолда кейинги 3 ўқув йили давомида қайта ҳимоя қилиши мумкин. Ушбу муддат ўтгандан сўнг диссертацияни ҳимоя қилишга рухсат берилмайди.

Расмий ҳимоядан ўтмаган диссертация масаласи илмий раҳбар (илмий маслаҳатчи) иштирокида олий таълим муассасасининг илмий кенгаши йиғилишида муҳокама этилади. Бунда олий таълим муассасасининг илмий кенгаши диссертацияни ҳимоядан ўтмаганлигига илмий раҳбарнинг узрсиз сабабларга кўра қилган камчилиги ёки масъулиятсизлиги оқибатида йўл қўйилган деб қарор қилган тақдирда, ушбу илмий раҳбар диссертацияларга илмий раҳбарлик қилиш ҳуқуқидан кейинги 3 йилгача бўлган муддатга маҳрум этилиши мумкин.

Расмий ҳимоядан ўтган диссертациялар олий таълим муассасасида камида 10 йил сақланиши лозим.

VIII. АВТОРЕФЕРАТ ТАЙЁРЛАШ ВА УНИНГ АСОСИЙ ТАЛАБЛАРИ

Диссертация иши бўйича магистрантлар қисқа мазмунли «Автореферат» чоп этишлари керак. Авторефератда диссертацияда эришилган асосий илмий натижалар акс эттирилиши лозим.

Авторефератда диссертациянинг умумий тавсифи (диссертация мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги, тадқиқот объекти ва предметининг белгиланиши, тадқиқот мақсади ва вазифалари, тадқиқотнинг асосий масалалари ва фаразлари, мавзу бўйича қисқача адабиётлар таҳлили, тадқиқотда қўлланилган услубларнинг қисқача тавсифи, тадқиқот натижаларининг назарий ва амалий аҳамияти, тадқиқотнинг илмий янгилиги, диссертация таркибининг қисқача тавсифи), диссертациянинг асосий мазмуни (тадқиқотнинг учта боби бўйича эришилган умумий илмий натижалар), хулоса (тадқиқотдаги эришилган хулосалар, илмий таклиф ва амалий тавсиялар) баён этилади.

Автореферат А4 форматдаги варақда 1 интервалда ёзилиши лозим, ҳар бир бет ҳошияси: юқоридан, пастдан, ўнгдан ва чапдан 2 см бўлиши, хатбоши 1 см ўлчамда бўлиши лозим.

Автореферат матнини компьютер воситасида босиб чиқаришда «TIMES ROMAN» шрифтидан фойдаланиш тавсия қилинади. Автореферат 1 босма табоқ (16 бет)дан иборат бўлади. (Автореферат таркибий тузилиши 8-иловада келтирилган).

Автореферат бир нусхада диссертацияга илова қилинади. Якуний Давлат Аттестация Комиссияси аъзоларига, илмий раҳбарга, кутубхонага, оппонентга ва бошқаларга тақдим этилади.

Автореферат диссертация ҳимояси кунидан бир ой олдин тарқатилиши зарур. У керакли миқдорда (тарқатиш миқдорида), лекин 20 донадан ортиқ бўлмаган миқдорда китобча кўринишида чоп этилади.

ИЛОВАЛАР

1-илова

Наманган давлат
университети
ректори _____ га
Ижтимоий фанларни
ўқитиш методикаси
(Маънавият асослари)
мутахассислиги
магистранти
_____дан

АРИЗА

Сиздан

(магистрлик диссертацияси мавзусининг тўлиқ номи)

мавзусидаги магистрлик диссертациясини менинг номимга тасдиқлаб
беришингизни сўрайман.

Диссертация Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими кафедраси

бўйича _____

(буюртмачи ёки хўжалик юритувчи субъект номлари)

_____ материаллари асосида тайёрланади

20 йил (сана)

Келишилган: «Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими» кафедраси
мудири: _____

(кафедра номи)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

«ТАСДИҚЛАЙМАН»

Магистратура бўлими бошлиғи « ____ »

« ____ » _____ 20__ й.

_____ нинг
(талабанинг Ф.И.О.)

_____ мутахассислиги бўйича
20__ - 20__ ўқув йилларига мўлжаллаган

ШАХСИИ КАЛЕНДАРЬ ИШ РЕЖАСИ

Мазкур иш режа _____ кафедрасининг 20__ _____ даги
йил « _____ » _____
-сон йиғилишида муҳокама қилинди.

Кафедра мудири:

(Ф.И.О.)

(имзо)

Режа билан
таништирилди:

Магистратура талабаси

_____ (Ф.И.О.)

_____ (имзо)

Илмий раҳбар:

(Ф.И.О.)
(имзо)

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Ўқув ишлари бўйича проректор

«_____» _____ 20 й.

**Ғаппаров Элёржон Отабековичнинг
5A111601 – Ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитиш методикаси
(Маънавият асослари) мутахассислиги бўйича**

20____ - 20____ ўқув йилларига мўлжалланган

КАЛЕНДАРЬ ИШ РЕЖАСИ

Наманган - 20____ йил

Мазкур календарь иш режа Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими кафедрасининг _____ йил __ октябрь (№__ - баённома) да бўлиб ўтган йиғилишида муҳокама қилинган.

Кафедра мудири: _____

Режа билан таништирилди:
Магистратура магистранти _____

Илмий рахбар: _____

I. Магистратура талабасининг ўқув методик, илмий тадқиқот, педагогик амалиёт бўйича календарь иш режаси

1. Ўқув методик ишлар

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Натижалар: бажарилиши бўйича белгилар
1.	Назарий таълим	1-3-семестрлар	1-3-семестрлар ҳафтасига соатдан
2.	Мустакил таълим учун ўқув топшириқларини бажарилиши	Ўқув даври мобайнида	Ҳар бир фаннинг ўқув режасига мувофиқ
3.	Ўқув фанларидан реферат, маърузалар тайёрлаш	1-3-семестрлар	Ҳар бир фаннинг ўқув режасига мувофиқ
4.	Мутахассислик фанлар бўйича: -Ўқув топшириқларни тўплами	3-семестр охиригача	Аник бир ўқув фани бўйича
			Аник бир ўқув фани бўйича
			Шартнома тузилган ташкилотлар материаллари асосида
	-Масала ва топшириқлар тўплами		
	-Кейслар ишлаб чиқиш		
5.	Давлат аттестациясидан ўтиш	4-семестр тугаганидан сўнг	Ўқув жараёни жадвали асосида

2. Илмий тадқиқот ишлари

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Натижалар: бажарилиши бўйича белгилар
1.	Диссертациясини танлаш ва мавзусини тасдиқлашти	1 семестр бошида	Илмий раҳбар маслаҳати бўйича
2.	Магистрлик диссертацияси мавзуси бўйича мақолаларни тайёрлаш ва нашр этиш	Ўқув даври мобайнида (дастлабки ҳимояга киргунга қадар)	2 та мақоладан кам эмас (тезис)
3.	Амалиёт билан боғлиқ муаммоларни ўрганиб, уларни илмий ҳал қилиш бўйича аниқ тавсияларни ишлаб чиқиш	1-3 семестр	
4.	Танланган тадқиқот мавзуси бўйича илмий-тадқиқот, тажриба синов ишларини ўтказиш	Ўқув даври мобайнида	Тадқиқот дастурига мувофиқ
5.	Магистрлик диссертациясини тугаллаш	4 семестр охирида	

6.	Магистрлик диссертациясини химоялаш	4 семестр охирида	Ўқув жараёни ўқув графиги бўйича
7.	Кафедранинг илмий ва инновация тадқиқотлари ва хўжалик шартнома ишларида иштирок этиш	Ўқув даври мобайнида	Илмий раҳбар маслаҳати бўйича
8.	Магистрантлар ва ёш олимлар илмий конференцияларида иштирок этиш	Ўқув даври мобайнида	Илмий маъруза ёки мақола билан
9.	Магистрантлар фан олимпиадаларида иштирок этиш	Ўқув даври мобайнида	Илмий раҳбар тавсияси асосида
10.	Илмий тугарак ва семинар ишларида фаол иштирок этиш	Ўқув даври мобайнида	Тадқиқот мавзуси бўйича

3. Илмий педагогик ишлари

Т/ Р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Натижалар: бажарилиши бўйича белгилар
1.	Кафедранинг етакчи профессор-ўқитувчиларининг ўқув машғулотларига қатнашиш	1-3 семестр	Ўқув машғулотлари бакалавриат (коллеж, лицей) да илмий раҳбар маслаҳати ва кафедранинг қарори бўйича ўтказилади
2.	Академик гуруҳларда машғулотлар ўтказиш (илмий раҳбар ёки етакчи профессор-ўқитувчилар иштирокида)		
3.	Фанлар бўйича педагогик технологияларни ишлаб чиқиш ва ўқув-услубий тўпламларни тайёрлашда иштирок этиш	2-3 семестр	Аниқ ўқув фани бўйича
4.	Бакалавриат магистрантлари билан ўқув-маслаҳат ва тарбиявий ишларни ўтказиш	1-3 семестр	Факультет деканати тавсияси асосида

4. Педагогик амалиёт

Т/ Р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Натижалар: бажарилиши бўйича белгилар
1.	Илмий-тадқиқот ва малакавий амалиёт фаолиятини ўтказиш учун ташкилот (корхона, бўлинма) билан шартнома тузиш. (Шартномани тузишда олий таълим муассасаси раҳбарияти ва илмий раҳбар магистратура магистрантсига амалий ёрдам кўрсатади)	Магистратурага қабул қилинганлиги тўғрисида буйруқ расмийлаштирилгандан сўнг 1 ой мобайнида	Магистратура магистрантси бутун ўқув даври мобайнида илмий-тадқиқот ва амалий фаолиятини бевосита шартнома тузилган ташкилот (корхона, бўлинма) билан алоқада амалга оширади
2.	Шартнома тузилган ташкилотда малакавий амалиёт ўтиш	4 семестр	Ўқув режа асосида
3.	Тадқиқот мавзуси бўйича тақдимотни тайёрлаш	4 семестр, малакавий	Амалиёт раҳбари иштирокида, график

		амалиёт тугаганидан сўнг	бўйича
--	--	--------------------------------	--------

II. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш бўйича календарь режа

Т/ Р	Ишни бажариш босқичлари ва асосий тадбирларнинг мазмуни	Бажариш муддати	Натижалар: бажарилиши бўйича белгилар
1. Тадқиқотни ўтказишга тайёргарлик			
1.	Тадқиқот объекти ва мавзусини аниқлаш	20__ йил август	
2.	Тадқиқот мавзусини танлаш	20__ йил сентябрь	
3.	Танланган мавзу бўйича библиография ва ахборот ресурслар, кутубхона фондлари ва электрон ресурслари билан танишиш <i>Библиографик руйхат тузиш</i>	20__ йил Мунтазам	
4.	Кафедрада мавзунини тасдиқлаш	20__ йил сентябрь	
5.	Ахборот манбалари ва ҳужжатларини (адабиёт ва электрон ресурслар) чуқур ўрганиш Библиографик рўйхатга қўшимча адабиётларни киритиш. Конспект, аннотация ва тақризларни тайёрлаш Библиографик тахрилни тузиш. Тадқиқот учун зарур бўлган усул ва йўналишлар рўйхатини тузиш Келтирилган усул ва йўналишларни ўрганиб чиқиш, улардан асосий ва ёрдамчиларини шахсий тадқиқот ўтказиш учун танлаш.	20__ -20__ ўқув йили давомида 20__ йил январ	
6.	Илмий-тадқиқот муаммосини шакллантириш ва тавсифлаш. Тадқиқот жараёнида жавоблар олинадиган саволларни тузиш.	20__ йил январ	
7.	Тадқиқот долзарблиги, янгилиги ва амалий аҳамиятга эгалигини асослаш. Тадқиқот мавзуси бўйича мавжуд вазиятлар классификацияси ва нуқтаи назарлар қиёсий таҳлилини амалга ошириш. Хулосаларда муаммонинг ўрганилганлик даражаси, илмий (назарий) жиҳатдан янгилик аломатлари, тадқиқот мавзусини долзарблигини акс эттириш. Замонавий ҳолатдаги масалалар таҳлилини амалда кўриш. Хулосаларда амалий (қўшимча)	20__ йил март 20__ йил март 20__ йил апрель 20__ йил май	

	жиҳатдан янгилик аломатлари, тадқиқот мавзусининг долзарблигини акс эттириш.	20__ йил май	
8.	Тадқиқот объектининг фарқловчи хусусият-ларини аниқлаш ва шакллантириш	20__ йил сентябрь	
9.	Ишчи гипотезани суриш ва шакллантириш	20__ йил ноябрь	
10.	Ҳал бўлиши керак бўлган топшириқларни шакллантириш ва мақсадни ҳамда жавоб олиши керак бўлган тадқиқот саволларини аниқлаш.	20__ йил декабрь	
11.	Тадқиқот хажми, назарий ва тажрибавий материалларни танлаш тамойил (принципи) ни аниқлаш	20__ йил январь	
12.	Терминологияни аниқлаш. Қўлланиладиган терминлар (атамалар) картотекасини очиш, карточкаларга уларнинг мазмунини киритиб бориш	Мунтазам	
2. Илмий тадқиқот ишларини режалаштириш			
1.	Тадқиқот календарь (дастур) режасини тузиш. Тадқиқот босқичларини кетма-кетлигини ва бажарилиш муддатини, ҳамда унинг айрим босқичлари ва масалаларини аниқлаш. <i>Тушунтириш хатини тайёрлаш</i>	20__ йил январь	
2.	Магистрлик диссертациясининг структура-мантикий схемасини тузиш.	20__ йил феврал	
3. Тадқиқотни амалга ошириш: материалларни йиғиш ва таҳлил қилиш (ёки тажриба синовларини ўтказиш)			
1.	Мақсад, масалалар ва гипотезага мувофиқ тадқиқот усулини танлаш ва асосламоқ (процедура услуги, услуги, асбоблари)	Статистик материаллар тўплаш	
2.	Тадқиқот терминологиясини аниқлаш: асосий тушунчаларни аниқланишини таҳлил этиш, солиштириш, классификациялаш, умумлаштириш ва бошқалар оркали терминологияга қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш Натижаларни қайд қилиш ва расмийлаштириш.	20__ йил июл-август	
3.	Танланган илмий услубларни қўллаб, таклиф этилаётган, олға сурилаётган гипотезани исботлайдиган, янги илмий ахборотни тадқиқот ўтказиш асосида олиш:	20__ йил июл-август	

	Тажриба синовларни ўтказиш. Олинган маълумотларни дастлабки тизимлаштиришини ўтказиш Тажриба синов материалларини йиғиш Маълумотларни умумлаштириш, мавжуд маълумотлар билан солиштириш, таҳлил қилиш ва интерпертациясини ўтказиш, улар қандай маъно беришини аниқлаш.	20__ йил июл-август	
4.	Олинган маълумот (натижалар)ни янгилик, объективлик ва шубҳасизлик, ишончлилик ва бутунлик (тўлиқлик) талабларига жавоб беришини текшириш. (Бунда математик статистика усулларини қўллаш)	20__ йил ноябрь- декабрь ойларида олинган маълумотлар асосида жадваллар ва карта схемалари ишлаш	
5.	Маълумот ва натижалар таҳлили туғалланган деган қарорга келиш: а)Асосий иш қисмини тугаган деб билиш; б)Маълумотларни қўшимча йиғиш ва танлаб олиш (саралаш)	20__ йил ноябр-декабрь	
6.	Диссертациянинг асосий қисмини ёзиш	20__ йил январ-феврал	
7.	Хар бир иш қисмини (бўлимини) туғаллангани ва бутун иш ҳажмидаги ишончлилик далилларини қайта текшириш.	20__ йил январ-феврал	
8.	Хулосалар ва таклифларни шакллантириш: а) куйилган муаммонинг мавжудлиги ва ечимини изоҳлаш; б) натижарнинг амалий аҳамияти ва олинган натижардан фойдаланиш бўйича тавсияларни ишлаб чиқиш	20__ йил январ-феврал	
9.	Хулоса ёзиш	20__ йил март	
10.	Олға сурилган гипотезани олинган гипотезалар билан солиштириш	20__ йил март	
11.	Мақсад тарифланиши, асосий масалалар ва уларни хулосаларга мослигини аниқлаш	20__ йил март	
12.	Диссертация ишига кириш қисмини ёзиш	20__ йил апрель	
4. Илмий тадқиқот ишлари натижаларини расмийлаштириш			

1.	Иш матнини дастлабки вариантини тайёрлаш	20__ йил апрель	
2.	Ишни илмий раҳбарга такдим этиш	20__ йил апрель	
3.	Илмий раҳбарнинг ўзгартиришларини фикр мулоҳазаларини ҳисобга олиб иши қайта кўриб чиқиш ҳамда ишга тегишли қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш	20__ йил апрель	
4.	Диссертацияни талабга мувофиқ расмийлаштириш	20__ йил апрель	
5. Магистрлик диссертациясини ҳимояга такдим этиш			
1.	Диссертацияга аннотация тайёрлаш	20__ йил апрель	
2.	Диссертацияга 2 та (ички ва ташқи) тақриз олиш	20__ йил май	
3.	Диссертацияга илмий раҳбарнинг тақризини олиш	20__ йил май	
4.	Кафедра мудиридан диссертацияни ҳимоя қилишга рухсат олиш	20__ йил май	
5.	Кўпи билан 20-дақиқалик маъруза ва такдимот материалларини (слайдлар) тайёрлаш	20__ йил май	
6.	Диссертация ишини дастлабки ҳимоясини кафедра(лар)дан (ишлаб чиқариш корхона-ташкilotдан) ўтиш	20__ йил май	
7.	Дастлабки ҳимояда берилган таклиф ва тавсияларнинг зарур қисмларини диссертация ишига киритиш	20__ йил май	
8.	Расмий ҳимоя учун тегишли хужжатларни расмийлаштириш ва тошпириш	20__ йил июнь	

Ушбу иш режа шакли олий таълим муассасаси (факультет)нинг ўқув-услубий кенгаш йиғилишида

муҳокама қилинган ва 20__ йилда - сон маъқулланган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС

ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

Факультет _____	Магистратура талабаси
Кафедра _____	Илмий раҳбар _____
Ўқув йили _____	Мутахассислиги _____

МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИ АННОТАЦИЯСИ

- мавзунинг долзарблиги;
- ишнинг мақсади ва вазифалари;
- тадқиқот объекти ва предмети;
- тадқиқот услубияти ва услублари;
- тадқиқот натижаларининг илмий жиҳатдан янгилик даражаси;
- тадқиқот натижаларининг амалий аҳамияти ва тадбиқи;
- иш тузилиши ва таркиби;
- бажарилган ишнинг асосий натижалари;
- хулоса ва таклифларнинг қисқача умумлаштирилган ифодаси.

Илмий раҳбар

(имзо)

Магистратура талабаси

(имзо)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
(14 шрифт)

НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
МАГИСТРАТУРА БЎЛИМИ
(14 шрифт)

Қўлёзма ҳукукида (12 шрифт)
УДК

Гаппаров Элёржон Отабекович
(14 шрифт)

«Мавзу: Ўзбекистонда миллий демократик тараққиёт:
шахс эркинлиги ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари »
(16 шрифт)

Мутахассислик: 5A11160 –Ижтимоий фанларни ўқитиш методикаси(Маънавият
асослари)
(14 шрифт)

Магистр академик даражасини олиш
учун ёзилган диссертация
(14 шрифт)

Илмий раҳбар т.ф.н., доц. Б.А. Талапов

Наманган-20__ (14 шрифт)

(т итул варағи орқа бет и)

Диссертация Наманган Давлат
университети "Миллий ғоя, маънавият
асослари ва ҳуқуқ таълими" кафедрасида
бажарилган

Илмий раҳбар

имзо Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Расмий оппонент

имзо Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Кафедра мудири

имзо Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Магистратура бўлими бошлиғи

имзо Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Магистрант

имзо _____
Фамилияси исми шарифи

МУНДАРИЖА

I. Кириш

II. Асосий қисм:

1-боб: Ўзбекистонда миллий демократик тараққиётнинг ўзига хос хусусиятлари.

1.1. Мамлакатимиздаги демократик ислохотларнинг назарий таҳлили.

1.2. Миллий демократик тараққиётнинг “ўзбек модели” ва унинг моҳияти.

2-боб: Ўзбекистонда миллий демократик тараққиёт жараёнларида шахс эркинлигининг ҳуқуқий кафолатланиши.

2.1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва шахс эркинлигининг кафолатланиши.

2.2. Шахс эркинлигини таъминлаш жараёнларининг ҳуқуқий такомиллашуви.

3-боб: Мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий ва маънавий жараёнларнинг демократлашув жараёнларида шахс эркинлиги.

3.1. Шахс эркинлиги ва ижтимоий-сиёсий жараёнларнинг ўзаро боғлиқлиги.

3.2. Эркинлаштириш - фуқаролик жамиятини барпо этишнинг муҳим шарти.

III. Хулоса.

V. Фойдаланилган манба ва адабиётлар рўйхати.

VI. Иловалар

А-4 ўлчамли ёзув қоғозида магистрлик диссертациясини
ёзиш

Т А Р Т И Б И :

Диссертация бетлари қуйидагича ёзилиши лозим:

Чап томондан - 30 мм
Юқоридан - 20 мм
Ўнг томондан - 20 мм
Пастдан - 20 мм

210мм

!) мм

297 мм

30 мм

20 мм

20 мм

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**
(14 шрифт)

НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
МАГИСТРАТУРА БЎЛИМИ
(14 шрифт)

Ғаппаров Элёржон Отабекович
(14 шрифт)

**«Мавзу: Ўзбекистонда миллий демократик тараққиёт:
шахс эркинлиги ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари »**
(16 шрифт)

Мутахассислик: 5A111601 «Ижтимоий фанларни ўқитиш
методикаси(Маънавият асослари)

Магистр академик даражасини олиш учун тақдим этилган диссертация

АВТОРЕФЕРАТИ
(16 шрифт)

НАМАНГАН- 20__
(14 шрифт)

(Автореферат титул варағи орқа бети)

**Диссертация Наманган давлат университети «Миллий ғоя,
маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими» кафедрасида бажарилган**

**Илмий раҳбар
Расмий оппонент**

Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Диссертация 20__ йил « _____ » _____ соат _____ да Ижтимоий
фанларни ўқитиш методикаси (Маънавият асослари) магистри академик
даражасини олиш учун Наманган Давлат университети Магистратура
бўлимида Давлат Аттестация Комиссиясида ҳимоя қилинади.

Манзил: Наманган шаҳар, Уйчи кўчаси, 316 уй.
Диссертация билан Наманган Давлат университети Магистратура
бўлимида танишиш мумкин.

Автореферат 20__ йил « _____ » _____ да топширилди.

Давлат Аттестация Комиссиясининг котиби

**«ИЖТИМОЙИ ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ (МАЪНАВИЯТ
АСОСЛАРИ)
МУТАХАССИСЛИГИ МАГИСТРАНТЛАРИ УЧУН ТАВСИЯ
ЭТИЛАДИГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ**

Асосий адабиётлар:

1. Karimov I.A. O'zbekiston XXI bo'sag'asida, hafsizlikka taxdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. T., "O'zbekiston" 1997 y.
2. Karimov I.A. O'zbekiston – buyuk kelajak sari. T., "O'zbekiston", 1999 y
3. Мирзиёев Ш.МШ.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Т.: "Ўзбекистон", НМИУ, 20__
4. Мирзиёев Ш.МШ.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: "Ўзбекистон", 20__
5. Мирзиёев Ш.МШ.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.: "Ўзбекистон", 20__
6. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураамиз. Т.: "Ўзбекистон", 20__
7. Umarov E. Ma'naviyat asoslari. – T.: "Ma'naviyat" nashriyoti, 2005 yil.
8. Rahimov J. Ma'naviyat asoslari. – T.: "Ma'naviyat" nashriyoti, 2008 yil.
9. Ma'naviyat: asosiy tushunchalar izohli lug'ati. – T.: Ma'naviyat, 2009 yil.
10. Otamurodov S. Globallashuv va milliy-ma'naviy xavfsizlik. – T.: O'zbekiston, 2013 yil.
11. Erkaev A Ma'naviyat va taraqqiyot. T.: "Ma'naviyat", 2009
Qo'shimcha adabiyotlar

1. Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil al Buxoriy Hadis. 1-4 jildlar. – T.: Qomuslar Bosh tahririyati, 1997 yil.
2. Qur'oni Karim ma'nolarining tarjimasini. Tarjima va izohlar muallifi
3. Imomnazarov M. Milliy ma'naviyatimiz takomil bosqichlari. – T.: 2008 yil.
4. Erkaev A Ma'naviyat va taraqqiyot modeli, T.: Ma'naviyat, 2005

Интернет сайтлари:

1. Xalq so'zi gazetasi – www.infoXS.Uz
2. Turkiston gazetasi – www.turkistonsarkor.uz
3. Ma'rifat jurnali – www.ma'rifat-inform.uz
4. Jamiyat va boshqaruv jurnali – www.rzultacademyfreenet.uz
5. Moziydan sado jurnali – www.moziy.dostlink.net
6. Tashqi ishlar vazirligi – www.mfa.uz
7. Ziyonet – www.ziyonet.uz

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ.

1. "Магистратура тўғрисида"ги Низом - Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2012 йил 29 октябрдаги 418-сонли буйруғи.

2. Аббакумов И.С. Методы и средства работы с информационными ресурсами при проведении диссертационного исследования: метод. материалы /И.С. Аббакумов - М. : Изд-во РАГС, 2007. - 101 с.

3. Андреев Г.И. Основы научной работы и оформление результатов научной деятельности: В помощь написанию дис.и реф.: Учеб.пособие/ Г.И.Андреев, С.А.Смирнов, В.А. Тихомиров.-М.:Финансы и статистика, 2004.- 269 с.

4. Волков Ю.Г. Диссертация: Подгот., защита, оформ.: Практ.пособие/ Под ред. Н. И. Загузова .-3-е изд.,[стер.].-М.: Гардарики,2005 .-187 с.

5. Кузин Ф.А. Диссертация: Методика написания. Правила оформ. Порядок защиты Практ. пособие для докторантов, аспирантов и магистров/ Под ред. В.А.Абрамова.-3-е изд.,доп.-М.:Ось-89,2008.-447 с

6. Новиков А.М. Как работать над диссертацией: Пособие для начинающего педагога-исследователя. [Электронный ресурс] - 4-е изд. - М.: Издательство«Эгвес»,2003.-104с. (1Шр://(118.йпап8у.га/а/ро81_1305814168.111т1#01).

7. Райзберг Б.А. Диссертация и ученая степень: Пособие для соискателей.- 5-е изд.,доп.-М.:Инфра-М,2005.-427 с.

8. Рягин С.Н., Шербаков Е.П. Магистерская диссертация: методика написания, правила оформления и порядок защиты. Учебно-методическое пособие для магистров направления подготовки. - Омск: ОмГА, 2012. - 63 с.

9. Серова Г.А. Компьютер-помощник в оформлении диссертации: Практ.руководство для тех,кто хочет быстро научиться работать на компьютере .-М.: Финансы и статистика,2002.-352 с.

Ю.Смогунов В.В. Подготовка, оформление и защита диссертационных работ [Электронный ресурс]: Учебное пособие. - Пенза, 2006. -160 с.

П.Ярская В.Н. Методология диссертационного исследования. [Электронный ресурс] - Саратов: ПМУЦ, 2002. (1Шр://(118.йпап8у.га/а/ро81_1285070450.111т1).

МУНДАРИЖА

	Кириш	3
I.	Умумий қоидалар	5
II.	Мавзу танлаш ва магистрлик диссертацияларини тайёрлаш ..	7
III.	Магистрлик диссертациясини расмийлаштиришга қўйиладиган асосий талаблар	14
IV.	Фойдаланилган адабиётлар рўйхатини расмийлаштириш	17
V.	Диссертацияда келтирилган жадваллар ва чизмаларнинг расмийлаштирилиш тартиби	
VI.	Диссертацияни дастлабки ва расмий ҳимоя қилиш.....	19
VII.	Диссертация ҳимояси учун тақдимот тайёрлаш ва ҳимояни ўтказиш тартиби.....	20
VIII.	Автореферат тайёрлаш ва унинг асосий талаблари.....	23
	Иловалар	25
	Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	56

Магистрлик диссертациясини ёзиш, расмийлаштириш ҳамда ҳимоя қилиш.
Услубий қўлланма (Олий таълимнинг 110 000 - "Педагогика " билим соҳаси
негизида 5A111601 - "Ижтимоий фанларни ўқитиш методикаси (маънавият
асослари)"мутахассислиги магистрлари учун). Б.А. Талапов-Наманган.:
НамДУ, 2019.50- бет.

Муҳаррир:

Босишга рухсат этилди:

Адади:

Шартли босма табағи:

Буюртма № _____